

1 godina

2 godine

Dragi roditelji!

3 godine

Ova mapa ima za cilj da olakša **praćenje razvoja Vašeg djeteta.**

Također, pruža korisne sugestije o tome **gdje se možete obratiti** ukoliko želite saznati nešto više o razvoju Vašeg djeteta.

Kad je dijete ometeno u razvoju, **rana intervencija** je od presudnog značaja! Ovaj vodič Vam može pomoći u tome. Ako imate bilo kakvih pitanja, ne oklijevajte, nego porazgovarajte s ljekarom. Zatražite razvojni skrining da biste isključili postojanje poremećaja kao što je autizam.

Učinite to odmah, **bez odlaganja!**

Pogledajte mapu na unutrašnjoj strani.

Šta je to razvojni skrining?

Razvojni skrining tj. procjena razvoja je procedura koja otkriva postojanje nekog poremećaja ili zaostatka u razvoju djeteta.

Ukoliko postoji zaostatak u razvoju, važno je da se to što prije otkrije. Jer, samo tako se može poboljšati zdravlje djeteta i potaknuti ga da razvije sve svoje potencijale do maksimuma.

Prava Vašeg djeteta

Ukoliko posumnjate da Vaše dijete ima razvojni poremećaj autističnog spektra ili neki drugi, bilo bi dobro da se što prije upoznate sa zakonski propisanim pravima i beneficijama koji pripadaju Vašem djetetu: sa www.dajtenamsansu.org preuzmite vodič „Nismo sami“.

Rana intervencija

Šta je to? S kim stupiti u kontakt?

Ako dijete pokazuje znake zaostatka u razvoju, veoma je značajna **rana intervencija**. Programi rane intervencije pomažu djetetu da razvije vještine u kojima zaostaje za vršnjacima.

Jako je važno: ukoliko imate bilo kakvih sumnji u vezi s razvojem Vašeg djeteta, **recite to jasno i glasno!**

- Razgovarajte s pedijatrom o razvojnem skriningu kako biste na vrijeme otkrili ili isključili postojanje autizma i/ili drugih razvojnih poremećaja.
- Za eventualnu **ranu intervenciju** kontaktirajte Organizaciju **EDUS-Edukacija za sve**.

EDUS-Edukacija za sve:

Tel. 033 832 371, 062 696 235

www.edusbih.org
edus.bih@gmail.com

facebook group:
EDUS-Edukacija za sve

Mapa tipičnog razvoja u ranom djetinjstvu

3 mjeseca

1 godina

2 godine

3 godine

Za roditelje djece uzrasta 0-5 godina

4 godine

Vaše dijete raste i mijenja se svaki dan!
Za roditelje je bitno da prate taj put napretka i uoče razvojne odrednice, karakteristične za odgovarajući uzrast djeteta.

5 godina

AUTISM SPEAKS®

It's time to listen.

www.AutismSpeaks.org

Mapa tipičnog razvoja u ranom djetinjstvu

Svako dijete se razvija u skladu sa svojim mogućnostima, tako da je teško precizirati kad će Vaše dijete naučiti određenu vještina.

Ove odrednice Vam nude osnovne ideje o napretku djeteta do pете godine života.

Do 3.-4. mjeseca

- gleda sa interesovanjem i prati predmete koji se kreću
- prepoznaće ljudi i predmete, smiješi se na zvuk Vašeg glasa
- počinje se smiješiti i u društvu drugih
- okreće glavu prema zvukovima

Do 7. mjeseca

- reagira na emocije drugih
- uživa u igri udvoje, u stanju je pronaći ovlaš skrivenе predmete
- istražuje rukama i ustima; proteže se da uzme stvari koje su van domaćaja
- služi se glasom da izrazi radost i negodovanje; guguče i brblja zvučne slogove

Do 12. mjeseca (1 godina)

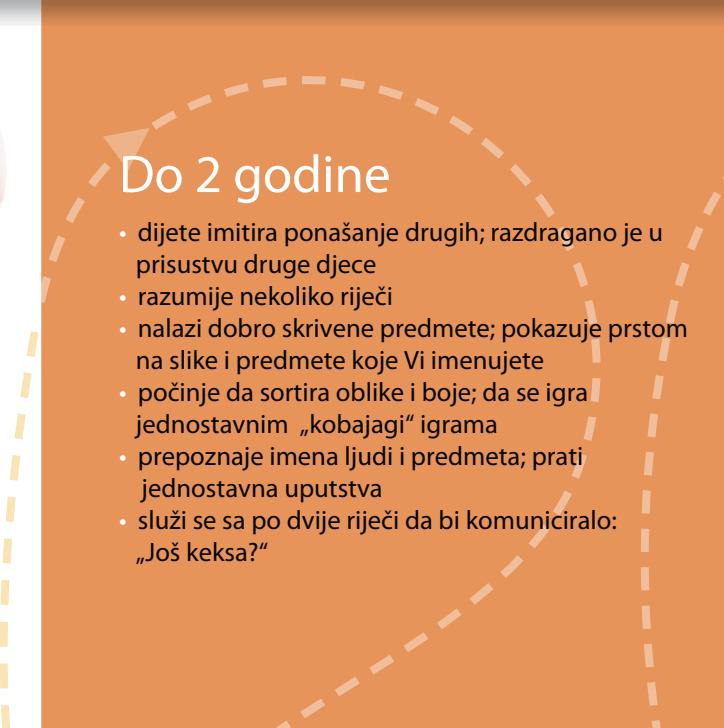
- voli ponavljati za drugima; pokušava imitirati zvukove
- voli jednostavne društvene igre kao „Sad ču da te uhvatim!“
- istražuje predmete i nalazi ih u igri skrivanja
- reaguje na „Ne!“; koristi jednostavnu mimiku, kao pokazivanje na predmete
- brblja sa promjenama u tonu; možda već koristi i jednostavne riječi („tata“, „mama“, „o-o“)
- okreće se prema osobi koja izgovori njegovo/ njeno ime

Do 2 godine

- dijete imitira ponašanje drugih; razdragano je u prisustvu druge djece
- razumije nekoliko riječi
- nalazi dobro skrivenе predmete; pokazuje prstom na slike i predmete koje Vi imenujete
- počinje da sortira oblike i boje; da se igra jednostavnim „kobajagi“ igrama
- prepoznaće imena ljudi i predmeta; prati jednostavna uputstva
- služi se sa po dvije riječi da bi komuniciralo: „Još keksa?“

Do 3 godine

- otvoreno izražava emocije, kojih sada ima širok spektar
- zna se služiti mehaničkim igračkama; igra se „kobajagi“ igara
- sortira predmete po obliku i boji, sparjuje predmete sa njihovim slikama
- prati uputstva koja se sastoje od 2 ili 3 komande („Uzmi i odnesi ovo u sobu.“); koristi se jednostavnim frazama za komuniciranje s drugima: „Ide napolje, ljudi?“
- koristi se zamjenicama (ja, ti, mene) i nekim riječima u množini (autići, bojice)

Do 4 godine

- sarađuje s drugom djecom; sve je maštotitije u izmišljenim igrama
- imenuje neke boje; razumije princip brojanja
- izgovara rečenice sa po pet-šest riječi
- može nešto ispričati; govori dovoljno jasno da ga i nepoznata osoba razumije
- prati uputstva koja se sastoje od tri komande; razumije „isto“ i „različito“

Do 5 godina

- želi da bude kao njegovi/njeni prijatelji; voli da pjeva, pleše i glumi
- razlikuje stvarnost od mašte
- pokazuje sve veću nezavisnost
- može izbrojati deset i više predmeta i pogoditi bar četiri boje
- govori u rečenicama sa više od pet riječi; može nešto duže ispričati

